The background features a dark blue gradient with faint, light blue technical diagrams. On the left, a large circular scale with numerical markings from 40 to 260 is visible. Several circular arrows and dashed lines are scattered across the page, suggesting a process or cycle. The main title is centered in white, bold, italicized Greek text.

***Κοινωνική καινοτομία και κοινωνική οικονομία :
Η συμβολή τους στην κοινωνική και εργασιακή
ένταξη ευάλωτων ομάδων***

ΚΟΝΤΟΝΑΣΙΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ & ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ & ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Νέες ιδέες,

Νέοι τρόποι σκέψης

Τολμηρές λύσεις

Συνεργατισμός

Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

Κοινωνική καινοτομία

Ένταξη

Συμπερίληψη

Κοινωνική καινοτομία

- Μια συλλογική κοινωνική διαδικασία.
- Δραστηριότητες που είναι κοινωνικές τόσο ως προς τους σκοπούς τους όσο και ως προς τα μέσα τους (περιεχόμενο και διαδικασίες).
- Αφορά σε προϊόντα, υπηρεσίες, μοντέλα ή πρακτικές που ανταποκρίνονται στις κοινωνικές ανάγκες και στοχεύουν στην επίλυση κοινωνικών προκλήσεων.
- Επιτρέπει σε **δημόσιες αρχές, ακαδημαϊκό χώρο, ιδιωτικό και τον τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας να** συνδιαμορφώνουν νέες σχέσεις / συνεργασίες για καινοτόμες δράσεις στις συγκεκριμένες ανάγκες και ευκαιρίες μιας περιοχής ή να πειραματίζονται διατοπικά ή σε ένα διακρατικό πλαίσιο

Η κοινωνική καινοτομία χαρακτηρίζεται από:

- **Κοινωνικό σκοπό και μέσα:** «κοινωνική» τόσο ως προς το αποτέλεσμα (επίλυση προβλημάτων) όσο και ως προς τη διαδικασία (συμμετοχή των πολιτών).
- **Συστημική αλλαγή:** Δεν περιορίζεται σε μεμονωμένες βελτιώσεις αλλά, με νέες προσεγγίσεις, στοχεύει στην τροποποίηση των κοινωνικών σχέσεων και την ενίσχυση της ικανότητας της κοινωνίας να δρα.
- **Συνεργατικότητα – δικτύωση :** Βασίζεται στη σύμπραξη δημόσιου τομέα, κοινωνίας των πολιτών, ιδιωτικών φορέων και ακαδημαϊκής κοινότητας.
- **Επιπτώσεις** σε μια ολόκληρη κοινότητα και όχι μόνο σε ένα άτομο

Τι είναι κοινωνική καινοτομία;

η ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών — προϊόντων - υπηρεσιών - πρακτικών - προτύπων

ικανοποιούν κοινωνικές ανάγκες και ταυτόχρονα δημιουργούν νέες σχέσεις και συνεργασίες.

δεν είναι μόνο “να φτιάξουμε κάτι νέο”, αλλά να το κάνουμε με τρόπο κοινωνικό, κοντά στις κοινότητες, “από κάτω προς τα πάνω”.

Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία

- * Συλλογικότητα, Δημοκρατία
 - * Εγγύτητα
 - * Κοινωνικός αντίκτυπος
 - * Κοινωνική αξία
 - * Κοινωνική αλλαγή
- * Προτεραιότητα στον άνθρωπο και στο κοινωνικό όφελος
- * Κάλυψη κοινωνικών αναγκών που δεν καλύπτονται επαρκώς από αγορά ή κράτος

Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία

Συνεργατικά σχήματα

Κοινωνικές Επιχειρήσεις

Αποτελούν τους κατ' εξοχήν παραγωγούς κοινωνικής καινοτομίας.

- Ευελιξία και εγγύτητα στις πραγματικές ανάγκες των κοινοτήτων
- Συλλογικές και συμμετοχικές μορφές οργάνωσης
- Συνδυάζει κοινωνικό σκοπό με οικονομική βιωσιμότητα
- Δοκιμάζει νέες λύσεις εκεί όπου αποτυγχάνουν οι παραδοσιακές πολιτικές

Η κοινωνική οικονομία όχι μόνο «γεμίζει τα κενά», αλλά είναι και πρωτόπορος στην ανάπτυξη καινοτόμων υπηρεσιών, προϊόντων και νέων αγορών για μια πιο βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνία και οικονομία.

Κείμενο Εργασίας της ΕΕ. «Σενάρια για τη συνδημιουργία μιας μεταβατικής οδού για ένα πιο ανθεκτικό, βιώσιμο και ψηφιακό βιομηχανικό οικοσύστημα Εγγύτητας και Κοινωνικής Οικονομίας» (2021)

Κοινωνική οικονομία – Ευάλωτες Ομάδες – Κοινωνική και Εργασιακή Ένταξη

Δημιουργία θέσεων εργασίας

Ενεργή συμμετοχή των ωφελούμενων (όχι παθητικοί δικαιούχοι)

Ανάπτυξη δεξιοτήτων και ενδυνάμωση αυτονομίας

Καταπολέμηση στερεοτύπων και κοινωνικού αποκλεισμού

Η Κοινωνική Επιχειρηματικότητα

- Στα ευρωπαϊκά κράτη, ο τομέας των κοινωνικών υπηρεσιών, των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και κοινωνικής και εργασιακής ένταξης αποτελούν τα σημαντικότερα πεδία δραστηριότητας των κοινωνικών επιχειρήσεων
- Εμφάνιση των κοινωνικών επιχειρήσεων : συνδέεται κυρίως με την προώθηση πολιτικών ενεργητικής ένταξης και την αναπλήρωση των κενών στον τομέα παροχής υπηρεσιών πρόνοιας (κρίση κράτους πρόνοιας).
- Η ανάπτυξη και η δυναμική τους εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως αυτές διαμορφώνονται σε κάθε χώρα.

Ο χαρακτήρας των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τομέα της ένταξης ευάλωτων ομάδων είναι διττός:

α) **υπηρεσίες γενικού συμφέροντος και κοινωνικές υπηρεσίες ή αγαθά και υπηρεσίες** σε ευάλωτα άτομα (πρόσβαση στη στέγαση, πρόνοια υγείας, βοήθεια προς ηλικιωμένους ή ανάπηρους, ένταξη ευάλωτων ομάδων, πρόνοια προς τα παιδιά, πρόσβαση στην απασχόληση και την κατάρτιση, διαχείριση της εξάρτησης κτλ), ή

β) **παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών** με σκοπό την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη μέσω της πρόσβασης στην απασχόληση σε άτομα με αναπηρία, άτομα με κοινωνικά και επαγγελματικά προβλήματα που οδηγούν στον αποκλεισμό και την περιθωριοποίηση.

- Η βασική **χρηματοδότηση** κυρίως όσων ασχολούνται με την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας προέρχεται από συμβάσεις με τον δημόσιο τομέα ή με ασφαλιστικούς φορείς.
- Η παρουσία τους σε ορισμένες χώρες είναι δυναμική και σε άλλες λιγότερο, σε κάθε περίπτωση όμως εμφανίζουν μια σημαντικά ανοδική πορεία.

Οι Κοινωνικές Επιχειρήσεις εργασιακής ένταξης (Work Integration Social Enterprise – WISE)

Καινοτόμα εργαλεία και κεντρικό πυλώνα των ενεργητικών πολιτικών ένταξης για την ευρωπαϊκή ένωση

Πρωτοπόροι στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των ευπαθών ομάδων και κυρίως στην πρόωθηση της εργασιακής ενσωμάτωσης.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ένταξης:

- ✓ είναι ή προσπαθούν να είναι λιγότερο εξαρτημένες από τις δημόσιες χρηματοδοτήσεις και να δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στη δυναμική της αγοράς και
- ✓ επιδιώκουν να εξασφαλίζουν ότι οι αμοιβές από την εργασία των ευάλωτων ατόμων είναι συγκρίσιμες ή/και ανάλογες με εκείνες των άλλων εργαζόμενων
- ✓ Καλύπτουν ένα κενό στο οποίο δύσκολα θα μπορούσαν να ανταποκριθούν οι παραδοσιακές δομές (δημόσιος τομέας, μη κερδοσκοπικός- εθελοντικός τομέας και η ελεύθερη αγορά).

Βασικός σκοπός των κοινωνικών επιχειρήσεων ένταξης στην εργασία είναι η κοινωνική και επαγγελματική (επαν)ένταξη ευπαθών και ευάλωτων ομάδων που κινδυνεύουν ή βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό (άτομα με αναπηρία, μακροχρόνια άνεργοι, αποφυλακισμένοι, πρώην χρήστες ουσιών, ψυχικά ασθενείς κλπ).

Η επαγγελματική ενσωμάτωση επιτυγχάνεται με τέσσερις τρόπους:

A) μεταβατική απασχόληση για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας,

B) δημιουργία μόνιμων αυτοχρηματοδοτούμενων θέσεων εργασίας με τη χρήση δανείων εκκίνησης,

Γ) επαγγελματική ενσωμάτωση με μόνιμη επιδότηση και

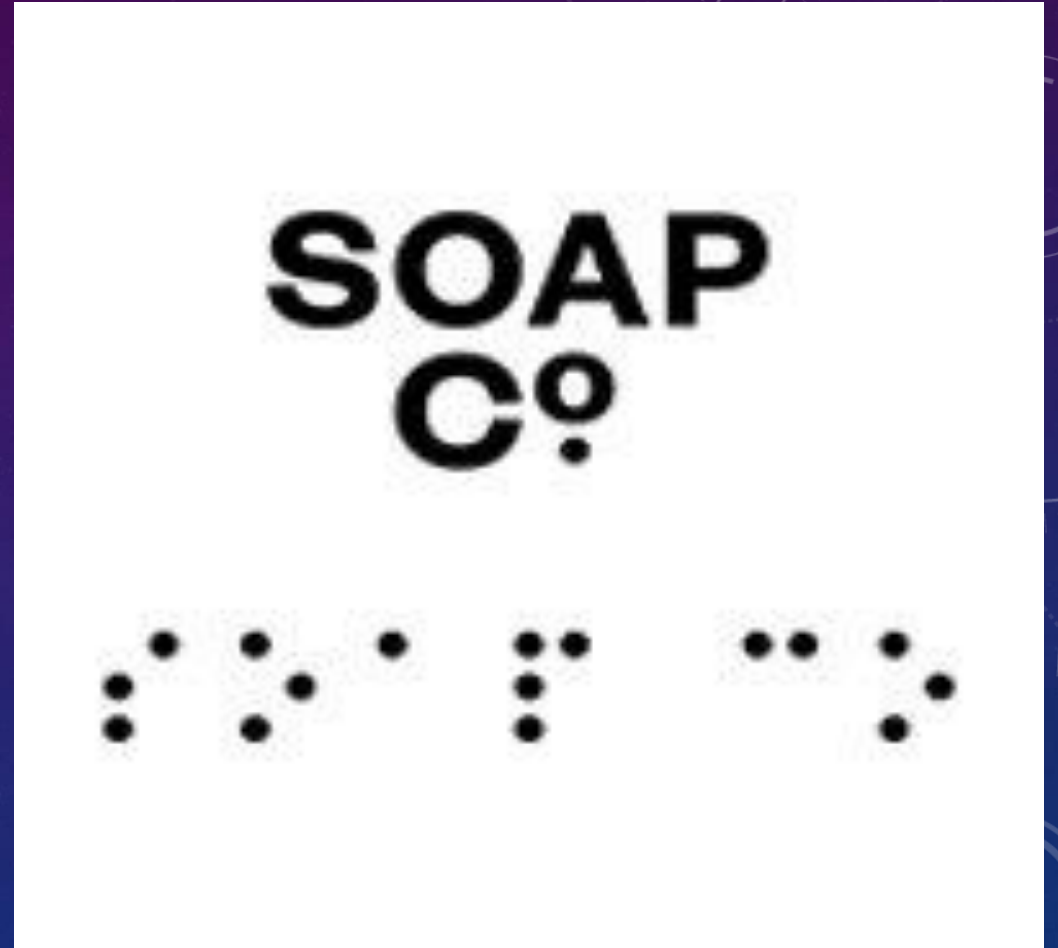
Δ) κοινωνικοποίηση μέσα από την παραγωγική διαδικασία.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ:

- ✓ Η ένταση εργασίας μπορεί να προσαρμοστεί στις δυνατότητες των εργαζομένων. Σε αρκετές περιπτώσεις χρησιμοποιούνται καινοτόμες λύσεις προκειμένου να ισοσταθμιστεί η μειωμένη ένταση εργασίας με άλλες στρατηγικές. Στην Ιταλία για παράδειγμα σε κοινωνικό συνεταιρισμό όπου εργάζονται ψυχικά ασθενείς, έχει επιλεγεί η παραγωγή πρωτότυπων – συλλεκτικών προϊόντων και όχι η μαζική παραγωγή.
- ✓ Η συμμετοχική λειτουργία συμβάλλει στην ψυχική ενδυνάμωση και προετοιμάζει ψυχικά τους εργαζόμενους στην ένταξή τους στην ελεύθερη αγορά.
- ✓ Η παρουσία και δραστηριοποίηση στην τοπική κοινότητα, αποτελεί παράγοντα για την εδραίωση κοινωνικών σχέσεων στη βάση της αμοιβαιότητας, στην άρση του στιγματισμού και του κοινωνικού αποκλεισμού.

- Σε αρκετές περιπτώσεις, εκτός από τους εργαζόμενους στις επιχειρήσεις συμμετέχουν εθελοντές, προσωπικότητες της περιοχής, εκπρόσωποι φορέων καθώς και δημόσιοι οργανισμοί. Το γεγονός αυτό ισχυροποιεί την παρουσία τους στην τοπική κοινωνία.
- Οι οικονομικοί πόροι προέρχονται από δημόσια χρηματοδότηση, από την πώληση των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και από προσφορές εθελοντών ή πιστώσεις.

- Ορισμένα από τα «απορρίμματα» των νοικοκυριών περιλαμβάνουν πράγματα που εξακολουθούν να έχουν χρήση και αξία, ιδίως ογκώδη είδη όπως έπιπλα και ηλεκτρικά είδη
- Για τη διαχείριση των απορριμμάτων ο Δήμος έχει κάνει σύμβαση με την κοινωνική επιχείρηση, το Pembrokeshire FRAME που το επιτυγχάνουν αποδίδοντας ευρύτερα οφέλη μέσα από μια τριπλή διαδικασία:
 - Ξεχωρίζουν αυτά που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν με μικρές επισκευές
 - Αξιοποιούν υλικά από όσα δεν επισκευάζονται (ξυλεία, σίδηρο, ύφασμα κλπ). Επανακύκλωση στο μέγιστο βαθμό. Το 2015 από 500 τόνους ανακυκλώθηκε το 97%
 - Τα υπόλοιπα μαζεύονται και αποστέλλονται για περαιτέρω ανακύκλωση.
- Στην κοινωνική επιχείρηση εργάζονται και εκπαιδεύονται άτομα από ευάλωτες ομάδες, κυρίως άτομα με αναπηρία.
- Υπάρχει ένα κατάστημα πώλησης των προϊόντων. Για τα νοικοκυριά με χαμηλό εισόδημα υπάρχει σημαντική έκπτωση. Επίσης παρέχουν δωρεάν την οικοσκευή σε νοικοκυριά που βιώνουν την ακραία φτώχεια (σε συνεργασία με τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου)

<https://www.ethicalsuperstore.com/products/the-soap-co/>

https://www.youtube.com/watch?v=Bfz_WrUXJ5o

<https://www.youtube.com/watch?v=TAzAr7vle3k&t=3s>

Η Soap Co. : «ηθική μάρκα πολυτελείας» και δημιουργεί πολυτελή και ηθικά σαμπουάν, σαπούνια και προϊόντα περιποίησης σώματος χωρίς τη χρήση επιβλαβών χημικών.

Τα κέρδη επανεπενδύονται για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Πελάτες, οι μεγαλύτερες πολυτελείς αλυσίδες ξενοδοχείων.

Η απλή ασπρόμαυρη επωνυμία στα μπουκάλια, το 25% αποτελείται από παλιά μπουκάλια γάλακτος, με μπράιγ, η οποία προκαλεί την περιέργεια των καταναλωτών.

Παροχή ευκαιριών εργασίας σε τυφλούς, άτομα με ειδικές ανάγκες ή με άλλο τρόπο ευάλωτα άτομα.

Το 80% των εργαζόμενων προέρχονται από ευάλωτες ομάδες, κυρίως τυφλά άτομα.

Στόχος της εταιρείας είναι να δημιουργεί περισσότερες από 60 νέες θέσεις εργασίας κάθε χρόνο. Το 2015, 49 άτομα προσλήφθηκαν μετά από μια περίοδο ανεργίας διάρκειας τουλάχιστον έξι μηνών και 28 άτομα βρήκαν θέσεις εργασίας στην «γενική» απασχόληση μετά από ένα διάστημα εργασίας στη Soap Co.

Σουηδία – WISE

- Κοινωνικές επιχειρήσεις εργασιακής ένταξης (WISE)
- Πραγματική παραγωγική δραστηριότητα (reuse/repair)
- Συνεργασία δήμου – προγράμματος αγοράς εργασίας
- Συμπερίληψη μέσω εργασίας

Ολλανδία : Πρόσφυγες & κοινωνική οικονομία

- Κοινωνική & Αλληλέγγυα Οικονομία ως οικοσύστημα ένταξης
- Εργασία, δίκτυα, ενδυνάμωση
- Συμπερίληψη ως συμμετοχή στην κοινότητα

Τι μαθαίνουμε από τις καλές πρακτικές

- Πραγματικές διαδρομές ένταξης (= συνδυασμός υποστηρικτικές υπηρεσίες, κατάρτιση, εργασία)
- Συνεργασίες πολλών φορέων
- Θεσμική υποστήριξη
- Βιωσιμότητα

Συμπερίληψη και κοινωνική καινοτομία

- Συμπερίληψη ≠ απλή ένταξη
- Ισότιμη συμμετοχή & φωνή
- Από «ωφελομένους» → συν-δημιουργούς
- Εργασία & κοινωνική συμμετοχή μαζί

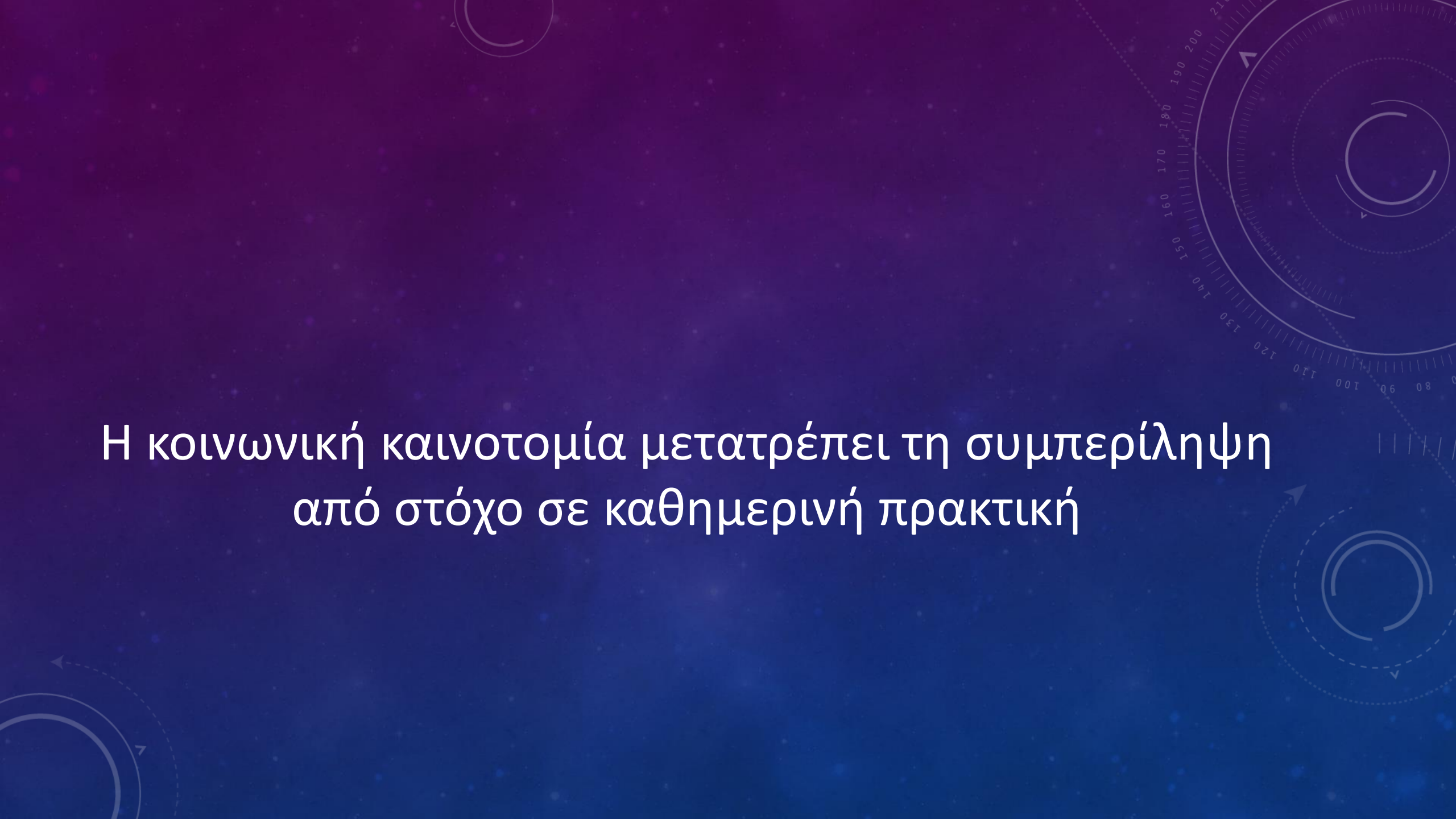
The background features a dark blue gradient with a subtle pattern of white stars and technical diagrams. On the right side, there are several circular diagrams with concentric lines and arrows, resembling a gauge or a circular scale. One of these diagrams has numerical markings from 80 to 210. On the left side, there are also circular diagrams, some with dashed lines and arrows, suggesting a process or cycle. The overall aesthetic is clean, modern, and technical.

Η συμπερίληψη είναι σχεδιαστική επιλογή

Η κοινωνική καινοτομία είναι εργαλείο

Η κοινωνική οικονομία είναι ο φορέας εφαρμογής

- Από την ένταξη → στη συμμετοχή
- Από τα άτομα → στα οικοσυστήματα
 - Από τα έργα → στις πολιτικές

Η κοινωνική καινοτομία μετατρέπει τη συμπερίληψη
από στόχο σε καθημερινή πρακτική

Σας
ευχαριστώ!

